

УДК 338.439.5.6(477)

Сенишин О. С.
Дзюбенко Н. О.

Львівський національний університет імені Івана Франка

ДОСЛІДЖЕННЯ СТАНУ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ У ПРОЦЕСІ ФОРМУВАННЯ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Розглянуто сутність категорії «продовольча безпека». Проаналізовано сучасний стан продовольчої безпеки України на основі аналізу динаміки її індикаторів. Викладено пріоритетні напрямки розвитку аграрного сектору в контексті забезпечення продовольчої безпеки України.

Ключові слова: продовольча безпека, продукти харчування, індикатори продовольчої безпеки, імпортозалежність, Global Food Security Index.

Постановка проблеми. Стан продовольчої безпеки країни визначає можливість держави задовольнити життєво важливі потреби населення у продуктах харчування за допомогою власних ресурсів. Тому, оцінка і постійний моніторинг рівня продовольчої безпеки є необхідним елементом на шляху збереження незалежності нашої держави, чим і пояснюється актуальність даної теми.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вагомий внесок у теорію і практику забезпечення продовольчої безпеки України вкладено такими відомими вченими-економістами, як: В.Р. Андрійчуком, В.І. Богачовим, П.П. Борщевським, В.С. Балабановим, Ю.Д. Біликом, Б.М. Данилишиним, Л.В. Дейнеко, О.І. Гойчуком, С.М. Квашою, П.Т. Саблуком, В.Г. Ткаченком, А.М. Чечілем, В.В. Щеквичем, О.С. Юрчишиною та ін.

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Важливість стану продовольчої безпеки країни зумовлює необхідність постійного вивчення проблеми забезпечення продовольчої безпеки держави з метою обґрунтування пріоритетних напрямків розвитку агропродовольчого сектору України.

Мета статті. Головною метою наукової праці є аналіз рівня продовольчої безпеки України на основі відповідних індикаторів, визначення рівня самозабезпечення продуктами харчування та окреслення напрямків розвитку агропродовольчого сектору, що сприятимуть зниженню рівня імпортозалежності країни тощо.

Виклад основного матеріалу. Досліджуючи сутність категорії «продовольча безпека» зазначимо, що в українському законодавстві продовольча безпека розглядається як захищеність життєвих інтересів людини, яка виражається у гарантуванні державою безперешкодного економічного доступу людини до продуктів харчування з метою підтримання її звичайної життєвої діяльності [3].

Підкреслимо, що відповідно до поглядів вітчизняного економіста О. Гойчука, національну продовольчу безпеку у широкому розумінні слід розглядати як стан економіки, а у більш вузькому значенні – як гарантовану здатність держави на принципах самозабезпечення основними харчовими продуктами та їх економічної і фізичної доступності, незалежно від впливу зовнішніх і внутрішніх чинників, задовольняти потреби населення, в особі кожного громадянина, продуктами харчування в необхідному обсязі, асортименті та якості на рівні, що забезпечує його здоров'я та інтелектуальний розвиток [1, с. 12]. При цьому відмітимо, що система національної продовольчої безпеки базується на таких принципах: самозабезпеченість, незалежність, доступність та якість. Дані характеристики потрібно враховувати під

час формування державної політики щодо продовольчої безпеки, забезпечуючи такі її напрями: ефективний розвиток агропромислового комплексу, зовнішньоекономічна діяльність у сфері АПК, формування доходів населення, гарантування збалансованого і якісного споживання [2, с. 189-190].

Враховуючи величезні земельні ресурси України зазначимо, що на нашу думку, сутність продовольчої безпеки для України більш лаконічно можна виразити як здатність держави забезпечити своє населення доступними, якісними та безпечними продуктами харчування, використовуючи чи залучаючи власні ресурси.

Важливим елементом забезпечення продовольчої безпеки країни є своєчасна адекватна і якісна оцінка стану продовольчої безпеки на основі індикаторів, що здатні забезпечити її об'єктивність та всебічність. Правильно підібрані індикатори дають змогу кількісно оцінити стан продовольчої безпеки та сигналізують про майбутню небезпеку, даючи можливість органам державної влади вчасно здійснити необхідні програмно-цільові заходи щодо стабілізації ситуації. Зазначимо, що у грудні 2007 р. постановою Кабінету Міністрів України було затверджено «Методику визначення основних індикаторів продовольчої безпеки», до яких включено [8]: добову енергетичну цінність раціону людини; забезпечення раціону людини основними видами продуктів; достатність запасів зерна у державних ресурсах; економічна доступність продуктів; диференціація вартості харчування за соціальними групами; емність внутрішнього ринку окремих продуктів; продовольча незалежність за окремим продуктом.

Звернемо увагу, що відповідно до даної методики індикатори, які характеризують стан продовольчої безпеки держави (регіону), розраховуються за такими основними групами харчових продуктів: хліб і хлібопродукти; картопля; овочі, баштанні; фрукти, ягоди і виноград; цукор; олія; м'ясо і м'ясопродукти; молоко і молокопродукти; риба і рибопродукти; яйця.

Отже, на основі затвердженої урядом методики проаналізуємо стан продовольчої безпеки країни протягом 2007-2012 рр., зосередивши увагу на кожному з семи індикаторів.

1. *Добова енергетична цінність раціону людини.* Відповідно до даних Держкомстату України протягом всього періоду незалежності України середньодобова поживність раціону українців була вищою в середньому на 17% від граничного критерію (2500 ккал). Протягом 2007-2012 рр. середньодобова поживність раціону коливалася в межах від 2916 до 2998 ккал. Якщо порівнювати 2012 р. з 1990 р. то, можна зауважити зниження споживання калорій населенням на 18%. При

цьому зазначимо, що близько 73% добової енергетичної цінності раціону забезпечується за рахунок споживання продукції рослинного походження, перевищуючи пороговий критерій у півтора рази. Натомість споживання продукції тваринного походження є вкрай низьке. Проте зазначимо, що з 2009 р. частка продукції тваринного походження у раціоні населення поступово збільшується. Так у 2012 р. у порівнянні із 2011 р. вона збільшилася на 4,6%, а порівняно з 2007 р. – на 7,9%.

2. *Забезпечення раціону людини основними видами продуктів.* Фактичне споживання продуктів населенням протягом 2007-2012 рр. та розрахунок індикаторів достатності споживання наведено в табл. 1.

На основі вищезазначених даних зауважимо, що протягом 2007-2012 рр. споживання продуктів харчування українцями поступово наближується до їх раціональних норм споживання, проте ще далеке від них за багатьма продуктовими групами. Так середньостатистичний українець за 2012 р. недоїв 25,6 кг м'яса, 165,1 кг молокопродуктів, 6,4 кг риби і рибопродуктів, 36,7 кг плодів, ягід та винограду та 0,4 кг цукру. Натомість, населення спожило надмірну кількість хліба і хлібопродуктів яєць та картоплі, хоча споживання цукру та олії знаходиться в межах раціональних норм.

Також важливо відмітити, що рівень споживання українцями плодів, ягід та винограду є нижчим на 17% навіть від мінімальної норми споживання, яка розрахована для забезпечення населення на випадок виникнення надзвичайних ситуацій. Недоспоживання даної групи продуктів, що вважається основним джерелом вітамінів та надмірне споживання крохмалевмісних продуктів спричинює погіршення здоров'я нації. Так Україна за поширенням туберкульозу та ВІЛ інфекції посідає перше місце в Європі. Також, неможливо не згадати нашу сумнозвісну статистику, яка констатує стійку тенденцію до щорічного зменшення кількості населення внаслідок перевищення показників смертності над показниками народжуваності.

3. *Достатність запасів зерна у державних ресурсах.* Розрахунок індикатора забезпечення зерновими продовольчими ресурсами подано в табл. 2. Варто відмітити, що у 2008-2012 рр. індикатор забезпечення зерновими продовольчими ресурсами знаходився вище свого порогового значення встановленого Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України».

Натомість у 2007 р. та 2010 р. кількість зерна у державному інтервенційному фонді була недостатньою. Так, у 2007 р. було заготовлено лише

Таблиця 1
Розрахунок індикаторів достатності споживання продуктів харчування у 2007-2012 рр., кг [4, 5, 6, 7]

Продукти харчування	Раціональна норма	Мінімальна норма	Фактичне споживання				Індикатор достатності			
			2007	2009	2011	2012	2007	2009	2011	2012
Хліб і хлібопродукти (у перерахунку на борошно)	101,0	123,4	115,9	111,7	110,4	109,4	1,15	1,11	1,09	1,08
М'ясо і м'ясопродукти	80,0	53	45,7	49,7	51,2	54,4	0,57	0,62	0,64	0,68
Молоко і молокопродукти	380,0	148,5	224,6	212,4	204,9	214,9	0,59	0,56	0,54	0,57
Риба і рибопродукти	20,0	13	15,3	15,1	13,4	13,6	0,77	0,76	0,67	0,68
Яйця (шт.)	290	220	252	272	310	307	0,87	0,94	1,07	1,06
Овочі та баштанні	161,0	110	118,4	137,1	162,8	163,4	0,74	0,85	1,01	1,01
Плоди, ягоди та виноград	90,0	64	42,1	45,6	52,6	53,3	0,47	0,51	0,58	0,59
Картопля	124,0	95	130,4	133,0	139,3	140,2	1,05	1,07	1,12	1,13
Цукор	38,0	37	40,0	37,9	38,5	37,6	1,05	0,99	1,01	0,99
Олія рослинна всіх видів	13,0	7,1	14,3	15,4	13,7	13,0	1,10	1,19	1,05	1,00

Таблиця 2
Розрахунок індикатора достатності запасів зерна у державних ресурсах [4, 5, 6, 7]

Показники	Роки					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Обсяг продовольчого зерна в державному продовольчому резерві (тис. т)	472	1593	1536	1105	1558	1680
Середньорічне внутрішнє споживання хліба і хлібопродуктів у перерахунку на зерно (тис. т)	7090	7021	6860	6803	6730	6653
Індикатор забезпечення зерновими продовольчими ресурсами (%)	6,7	23	22	16	23	25
Визначений Законом України «Про державну підтримку сільського господарства України» обсяг державного інтервенційного фонду у% до обсягів внутрішнього споживання	12	14	16	20	20	20

Таблиця 3
Динаміка зміни індикатора економічної доступності продуктів харчування у 2007-2012 рр. [4, 5, 6, 7]

Показники	Роки					
	2007	2008	2009	2010	2011	2012
Сукупні витрати домогосподарств (грн. на місяць)	1722	2590	2754	3073	3456	3592
Ланцюговий темп приросту сукупних витрат (%)	-	50,4	6,3	11,6	12,5	3,9
Витрати домогосподарств на харчування (грн. на місяць)	916	1316	1426	1640	1837	1867
Ланцюговий темп приросту витрат на харчування (%)	-	43,7	8,4	15,0	12,0	1,6
Індикатор економічної доступності (%)	53,2	50,8	51,8	53,4	53,1	52
Абсолютний ланцюговий приріст індикатора економічної доступності (грн. на місяць)	-	- 2,4	+ 1	+1,6	- 0,3	- 1,1

56% необхідного обсягу зерна, а у 2010 р. вимоги положення даного закону були виконані на 80%.

4. *Економічна доступність продуктів харчування.* Зазначимо, що протягом 2007-2012 рр. індикатор економічної доступності продуктів харчування не перевищував свого гранично допустимого рівня 60% (див. табл. 3).

При цьому зауважимо, що у 2009-2010 рр. витрати домогосподарств на харчування зростали вищими темпами, ніж сукупні витрати, внаслідок чого індикатор доступності зріс у 2010 р. до 53,4%. Натомість у 2008 р., 2011 р. та 2012 р. темпи зростання сукупних витрат переважали над темпами зростання витрат на харчування і, як наслідок, індикатор доступності покращувався. Так у 2008 р. даний показник покращився на 2,4 відсоткових пункти порівняно з попереднім роком, у 2011 р. – на 0,3 відсоткових пункти порівняно з попереднім роком, а у 2012 р. – на цілих 1,1 відсоткових пункти.

Таким чином зазначимо, що в середньому в Україні питома вага витрат на харчування у загальних витратах становить 51-53%, в той час як в країнах Європи даний показник знаходиться в межах 20-25%.

Аналізуючи структуру витрат продуктів харчування зазначимо, що протягом досліджуваного періоду вона суттєво не змінювалася. Традиційно близько 25- 23% всіх витрат на харчування належить м'ясу і м'ясопродуктам, 14-12% займають молоко і молочні продукти, 11-15% овочі та картопля, 13% – хліб і хлібопродукти, близько 6% належить риби та рибопродуктам, а фрукти стандартно займають 7-8% у витратах. Окрім цього, цукор та цукровмісні продукти зазвичай не займають більше 8% у загальних витратах на харчування, на олію та інші рослинні жири відводиться не більше 4%, яйця займають близько 2%, а безалкогольні напої зазвичай не перевищують 5%.

Слід сказати, що в регіональному розрізі найнижчий показник економічної доступності прослідковується у м. Києві та Севастополі, Запорізькій, Чернівецькій та Миколаївській областях. Водночас, найгірша ситуація простежується у Рівненській, Волинській та Одеській областях. Так у 2009 р. частка витрат на харчування перевищувала свій встановлений граничний критерій у Волинській області на 1,3 відсоткових пункти, у 2011 р. – у Рівненській, Волинській та Одеській областях на 1,8; 0,8 та 0,2 відсоткових пункти відповідно, а у 2012 р. – у Рівненській області на 0,3 відсоткових пункти.

5. *Диференціація вартості харчування за со-*

ціальними групами. Аналізуючи доходи та витрати 20% найбагатших та 20% найбідніших домогосподарств України протягом 2007-2012 рр. зазначимо, що протягом 2007-2009 рр. коефіцієнт диференціації вартості харчування за соціальними групами становив 1,4, тобто протягом зазначеного періоду не відбувалося суттєвих змін витрат на харчування у структурі квінтільних груп. Натомість у 2010 р. відбулося скорочення диференціації соціальних груп за показником продовольчих витрат на 6,5% і коефіцієнт диференціації досягнув найнижчого за весь досліджуваний період значення – 1,29. А вже протягом 2011-2012 рр. спостерігається посилення диференціації соціальних груп за показником продовольчих витрат і коефіцієнт диференціації досягає значення 1,60 та 1,62 відповідно. Крім цього зазначимо, що протягом 2009 р., 2011 р. та 2012 р. прослідковується зменшення чисельності осіб у нижчому квінтилі та її зростання у верхньому, а у 2008 р. та 2010 р. – навпаки.

6. *Ємність внутрішнього ринку окремих продуктів.* Оцінка ємності внутрішнього ринку за основними групами продуктів протягом 2007-2012 рр. представлена в табл. 4. На основі даних таблиці зазначимо, що протягом досліджуваного періоду зростала ємність внутрішнього ринку м'яса і м'ясопродуктів, яєць, овочів та баштанних, плодів, ягід, винограду та картоплі. Водночас прослідковується щорічне зниження ємності ринку хліба і хлібопродуктів, молока і молокопродуктів, риби і рибопродуктів. Ємність ринку цукру то зменшується, то зростає, не дозволяючи відмітити жодної чіткої тенденції, а ємність ринку олії зростає протягом 2007-2008 рр. і безуспішно знижується протягом наступного трирічного періоду.

Таким чином зауважимо, що у 2012 р. порівняно з 2007 р. відбулося збільшення ємності внутрішнього ринку за п'ятьма групами продовольства: «овочі та баштанні» – на 35%, «плоди, ягоди та виноград» – на 24%, «картопля» – на 5%, «яйця» – на 19% та «м'ясо і м'ясопродукти» – на 17%. Разом з тим, зниження середньодушового споживання призвело до скорочення ємності внутрішнього ринку за такими групами продовольства: «хліб і хлібопродукти» – на 7%, «молоко і молокопродукти» – на 6%, «риба і рибопродукти» – на 13%, «олія рослинна» – на 11% та «цукор» – на 8% тощо.

7. *Продовольча незалежність за окремим продуктом.* Зазначимо, що протягом 2007-2012 рр. задоволення потреб населення у продуктах харчування здійснювалося в основному за рахунок про-

Таблиця 4

Динаміка ємності внутрішнього ринку у 2007-2012 рр., тис. т [4, 5, 6, 7]

Назва продукції	Роки						Темп приросту (%) 2012 р./ 2007р.
	2007	2008	2009	2010	2011	2012	
Хліб і хлібопродукти (у перерахунку на борошно)	5392	5340	5145	5106	5047	4990	-7
М'ясо і м'ясопродукти (у перерахунку на м'ясо)	2125	2340	2290	2384	2340	2478	17
Молоко і молокопродукти (у перерахунку на молоко)	10448	9890	9780	9470	9363	9797	-6
Риба і рибопродукти	710	811	697	667	614	620	-13
Яйця (млн. шт.)	11740	12069	12504	13280	14165	14020	19
Овочі та баштанні	5509	5975	6312	6581	7440	7452	35
Плоди, ягоди та виноград	1958	2010	2101	2203	2405	2432	24
Картопля	6065	6099	6126	5914	6368	6394	5
Цукор	1860	1891	1745	1704	1758	1713	-8
Олія рослинна всіх видів	664	694	711	680	625	591	-11
із неї олія соняшникова (розрахунково)	450	500	450	428	426	450	0

дукції власного виробництва. Проте, за такими позиціями як «риба та рибопродукти», «плоди, ягоди та виноград» і «олія рослинна всіх видів» вітчизняний продовольчий ринок залишається найбільш уразливим, оскільки відсоток імпортозалежності за даними групами товарів перевищує гранично допустиме значення. Так, у 2012 р. частка імпорту риби та рибопродуктів у загальному споживанні становила 71% , плодів, ягід та винограду – 48%, олії рослинної всіх видів – 39%. При цьому зазначимо, що значний відсоток імпорту по групі «олія рослинна всіх видів» обумовлений везенням тропічних олій, які не виробляються в Україні (пальмова, кокосова олії тощо), але широко використовуються при виробництві продовольчих та непродовольчих товарів вітчизняними підприємствами. При цьому внутрішній попит на олію соняшникову повністю забезпечувався за рахунок власного виробництва.

Позитивним явищем є те, що протягом аналізованого періоду відсоток імпортозалежності більшості продуктових груп є набагато нижчий свого порогового значення. Більше того, протягом останніх років спостерігається ще більше його скорочення за такими продуктовими групами як «цукор», «плоди, ягоди та виноград» і «олія рослинна всіх видів».

Оцінюючи продовольчу безпеку України у порівнянні з іншими країнами світу зауважимо, що Україна у світовому рейтингу Global Food Security Index займає посередні позиції. Так, у 2012 р. Україна за рівнем продовольчої безпеки посіла 44 місце серед 107 досліджуваних країн світу, а у 2013 р. показник погіршився на 4 одиниці, перемістивши Україну на 48 місце. Крім того відмітимо, що за трьома основними показниками, що їх беруть до уваги експерти Economist Intelligence Unit publication, – наявність, доступність, а також якість і безпека харчування, держава посідає відповідно 51, 43 та 44 місця.

Зважаючи на динаміку стану продовольчої безпеки України фахівці Національного інституту стратегічних досліджень визначили наступні пріоритетні напрямки розвитку аграрного сектору в контексті забезпечення продовольчої безпеки України:

1. Забезпечення ефективності внутрішнього ринку та цінового регулювання.

2. Сприяння підвищенню ефективності та конкурентоспроможності агровиробництва, захисту інтересів вітчизняних товаровиробників на зовнішніх ринках.

3. Забезпечення цільового спрямування коштів від продажу сільгосппродукції на розвиток аграрного сектору економіки.

4. Активізація інвестиційної діяльності у сільськогосподарському виробництві.

5. Оновлення матеріально-технічної бази аграрних підприємств .

6. Реформування земельних відносин і заснована на ньому перебудова всієї системи організації аграрного виробництва.

7. Підвищення якості продуктів харчування та їх відповідності міжнародним стандартам.

8. Охорона земель і підвищення родючості ґрунтів.

Висновки і пропозиції. Протягом 2007-2012 рр. стан більшості індикаторів продовольчої безпеки покращився. Так, середньодобова поживність раціону наближується до своєї раціональної норми, питома вага продукції тваринного походження поступово зростає, продукти харчування стали доступнішими, зерно у державних резервах почало зберігатися у достатніх кількостях, а імпортозалежність за певними продуктовими групами знизилася. Проте, слід зазначити, що відбулися і певні негативні зміни: посилюється диференціація соціальних груп за показником продовольчих витрат, знизилася ємність внутрішнього ринку за певними видами продукції, крім того, надалі зберігається нераціональна структура споживання продуктів харчування українцями з яскраво вираженим недоїданням м'яса, молокопродуктів, риби і рибопродуктів, плодів, ягід та винограду. На нашу думку, для України, як для аграрної держави важливо не лише забезпечити достатній рівень виробництва основних видів продовольства в країні, але й створити потужний експортний потенціал продовольчої продукції, за допомогою якого можна було б домогтися як зниження голоду в світі, так і піднесення власної економіки.

Список літератури:

1. Гойчук О. І. Продовольча безпека: теорія, методологія, проблеми : автореф. дис. ... на здобуття наук, ступеня докт. екон. наук : спец. 08.07.02 «Економіка сільського господарства і АПК» / О. І. Гойчук. – Миколаїв, 2004. – 42 с.
2. Джурик Н. Р. Продовольча безпека України / Н. Р. Джурик, С. В. Майкова, Н. Я. Сусол, М. П. Ковальчук, В. В. Гаврилишин // Науковий вісник НЛТУ України. – 2011. □ № 21.4. – С. 189-195.
3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» // Відомості Верховної Ради України – 2004. – № 49. – С. 527.
4. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2007 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua/file/link/120720/file/zvit_2007.doc.
5. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2009 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : govuadocs.com.ua/docs/index-513458.html.
6. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2011 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua/file/link/187457/file/zvit2011.doc.
7. Звіт про стан продовольчої безпеки України у 2012 році [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.me.gov.ua/file/link/218867/file/zvit.doc.
8. Методика визначення основних індикаторів продовольчої безпеки : затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 грудня 2007 р. № 1379 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1379-2007-%EF>.

Сеньшын О. С.

Дзюбенко Н. А.

Львовский национальный университет имени Ивана Франко

ИССЛЕДОВАНИЕ СОСТОЯНИЯ ПРОДОВОЛЬСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ В ПРОЦЕССЕ ФОРМИРОВАНИЯ НАЦИОНАЛЬНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ УКРАИНЫ

Резюме

Рассмотрена сущность категории «продовольственная безопасность». Проанализировано современное состояние продовольственной безопасности Украины на основе анализа динамики ее индикаторов. Изложены приоритетные направления развития аграрного сектора в контексте обеспечения продовольственной безопасности Украины.

Ключевые слова: продовольственная безопасность, продукты питания, индикаторы продовольственной безопасности, импортозависимость, Global Food Security Index.

Senyshyn O. S.

Dzyubenko N. O.

Lviv National University named after Ivan Franko

THE ESTIMATION OF FOOD SAFETY IN THE FORMATION PROCESS OF UKRAINE NATIONAL SAFETY

Summary

The essence of the category of «food security». The current state of food security in Ukraine based on the analysis of the dynamics of indicators. The article priorities of the agricultural sector in the context of food security of Ukraine.

Key words: food security, food, food security indicators, importozalezhnist, Global Food Security Index.